

การพัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสการจ้างงานคนพิการทางจิตสู่การดำรงชีวิตอิสระในชุมชน

นำเสนอโดย

นางกฤตยา เพชรพยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จ. สุราษฎร์ธานี

มูลเหตุจูงใจ

1. การรักษาด้วยยา เพียงอย่างเดียว	ไม่สามารถทำให้ผู้ป่วยกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติ
2. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม การงาน อาชีพ	ทำให้ผู้ป่วยมีคุณค่า และเป็นมิติหนึ่งของการดูแลแบบองค์รวม
3. เชื่อว่าผู้ป่วยจิตเวชยังมีศักยภาพ	พัฒนาได้เมื่อได้รับโอกาสที่เหมาะสม
4. อยากเห็นผู้ป่วยจิตเวชใช้ชีวิตเหมือนคนปกติ	ยืนในสังคมได้ อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี
5. ห่วงเทไปกับการดูแล ลงทุนลงแรงฟื้นฟูผู้ป่วย	แต่พบว่ายังส่งผู้ป่วยไม่ถึงฝั่ง
6. นโยบายของโรงพยาบาล	มุ่งเน้นความเป็นเลิศด้านบริการผู้ป่วยจิตเวชรุนแรง ยุ่งยาก ซับซ้อน
7. พรบ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556	สนับสนุนโอกาสการจ้างงานคนพิการทางจิตในสถานประกอบการ

สถานการณ์ปัจจุบัน

2559 : 122 ราย

2560 : 165 ราย

2561: 117 ราย

กลับมาเป็นซ้ำ

-นโยบายของโรงพยาบาล รักษาระยะสั้น

-ผู้ป่วยจิตเวชรุนแรง ยุ่งยาก ซับซ้อน
ครอบครัว ชุมชน ไม่พร้อมดูแล

ส่งสถานสงเคราะห์

2559 : 36 ราย

2560 : 58 ราย

2561: 43 ราย

โรงพยาบาลยังไม่มีระบบการฟื้นฟูผู้ป่วยสู่
การมีงานทำ/จ้างงาน/ดำรงชีพอิสระ ที่
ชัดเจน

บริการที่มีอยู่ยังไม่ตอบสนองปัญหาของผู้ป่วย
ไม่มีบริการฟื้นฟูเฉพาะบุคคล บริการเหมาโหล

วัตถุประสงค์

✿ เพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำ การดำรงชีวิตอิสระให้ผู้พิการทางจิต และพัฒนาระบบ
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม ✿

ประเภทความพิการ

โอกาส

เข้าถึงบริการต่างๆ
ที่รัฐจัดให้

เปิดกว้าง

เข้าถึงง่าย

มีตัวช่วย
(ถ้าจำเป็น)

ศักยภาพ

ทักษะการดำรงชีวิต
+ การมีอาชีพ

ที่ใช้

เลี้ยงตัวได้
ไม่พึ่งพิง

ที่ชอบ

อยู่ได้ในสังคมร่วมกับผู้อื่น

กระบวนการดำเนินงาน

ใช้แนวคิดฝึกในสถานที่จริง (Place and Train Model)

- 1) จัดหา/เตรียมความพร้อมแหล่งฝึกสอนงานในโรงพยาบาล
- 2) ให้ความรู้ด้านการฟื้นฟูและบทบาทผู้ฝึกสอนงาน (Job Coach) แก่บุคลากร
- 3) ฝึก/จ้างงานผู้ป่วย
- 4) ประสานงานแหล่งงาน/สถานประกอบการ/องค์กรชุมชน
- 5) ดำเนินการจ้างงาน/ส่งเข้าทำงานในสถานประกอบการ
- 6) พิทักษ์สิทธิ/ประเมินผล และติดตามดูแลต่อเนื่อง

ก้าวแรกของความท้าทาย..สู่การขับเคลื่อน พัฒนาระบบ

2558	2559	2560	2561	2562
นำแนวคิด Place and Train Model (การหาสถานที่ให้ฝึกทำงานจริง) โดยการประสานกับหน่วยงานในโรงพยาบาลที่สมัครใจรับผู้ป่วยเข้าฝึก และเป็นผู้ฝึกสอนงาน (Job Coach) ทดลองทำเพียง 3 ราย	ขยายการฟื้นฟูด้วยรูปแบบ Place and Train Model ด้วยโครงการทดลองจ้างงานผู้ป่วยจำนวน 20 ราย ระยะเวลา 10 วัน หลังการฝึก ทุก รายสามารถกลับไปทำงานที่บ้านได้	ดำเนินการ Place and Train Model ฟื้นฟูทักษะชีวิตผู้ป่วยสู่การจ้างงานในชุมชน จำนวน 10 ราย ระยะเวลา 20 วัน หลังการฝึก พบเพียง 1 ราย ที่กลับมารักษาซ้ำ	ดำเนินการจ้างงานในสถานประกอบการของรัฐและเอกชน รวมทั้งหมด 5 ราย ตามพรบ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 2550 มาตรา 33 และ 35 ทุกรายสามารถทำงาน และดำรงชีวิตอิสระได้จนถึงปัจจุบัน -กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1.จัดทำแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมสู่การมีงานทำของทีมสหวิชาชีพ 2. จัดอบรมเพิ่มองค์ความรู้ ด้าน JOB COACH แก่ทีมสหวิชาชีพโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ 3. จัดเสวนา การสร้างอนาคต และโอกาสการจ้างงานแก่ผู้พิการทางจิต ในสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชน 4. เตรียมความพร้อมการทำMOU.ร่วมกับกระทรวง พม. เพื่อเปิดศูนย์บริการ

พัฒนาระบบการฟื้นฟูผู้ป่วยจิตเวชสู่การมีงานทำและดำรงชีวิต อิสระ 2558-2561

ผลการดำเนินงาน

โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ ใช้มาตรา 35 จ้างผู้พิการ ค่าตอบแทน 7000 บาท/เดือน

- สิงหาคม 2561- ปัจจุบัน
- ค้นหาผู้พิการทางจิตที่มีศักยภาพ นำเข้าสู่การจ้างงานผ่านคณะกรรมการจ้างงานคนพิการของโรงพยาบาล

ร้านอาหารสวัสดิการ 1 ราย

ศูนย์ RTC 1 ราย

แพทย์แผนไทย 1 ราย

การฟื้นฟูสู่การจ้างงานในสถานประกอบการตามมาตรา
33 ค่าตอบแทน 9000 บาท/เดือน

บริษัท บีเอ็นเอช อุตสาหกรรมไม้ จำกัด 1 ราย

บริษัท ไทยทาสโรว์แอนด์ออยล์ จำกัด

1 ราย

ผลการดำเนินงาน (ต่อ)

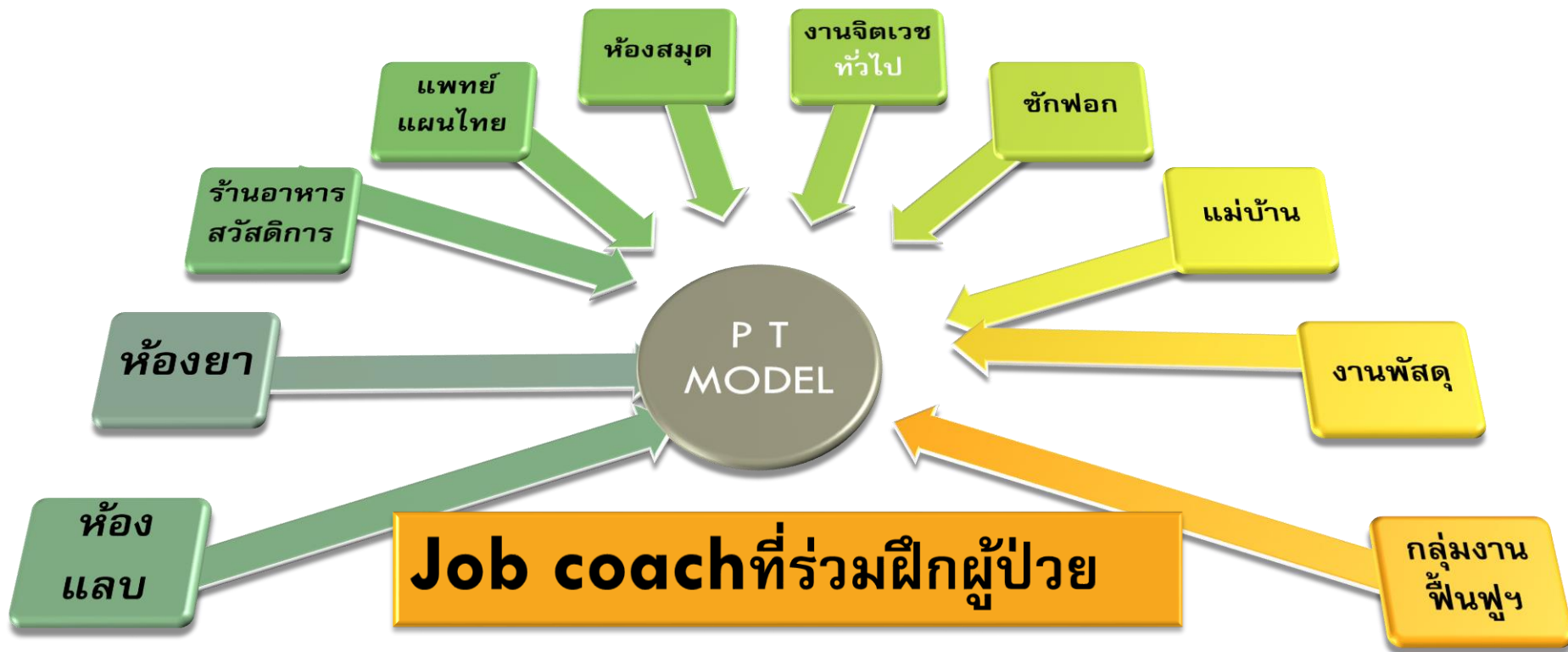
△ ทำงานกับเครือข่ายในชุมชน

- อบต. (อยู่กับหน่วยกู้ชีพ/กู้ภัย) 1 คน

- รพ.สต. 1 คน

△ อาชีพอิสระ (ขายไอศกรีม รับจ้างทั่วไป ทำสวน)

10 คน

ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

- ผู้ป่วยมีศักยภาพในการทำงาน มีรายได้ สามารถใช้ชีวิตอิสระได้
- เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง
- ครอบครัวมีความไว้วางใจ เชื่อมั่น ให้การยอมรับผู้ป่วยมากขึ้น
- บุคลากรของโรงพยาบาลเกิดทัศนคติที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ฝึกงานในหน่วยงาน ทำให้เกิดหน่วยฝึกเพิ่มมากขึ้น
- หน่วยฝึกในโรงพยาบาล มีความต้องการให้ผู้ป่วยจิตเวชเข้ามาทำงานในหน่วยงานมากขึ้น เพราะเชื่อมั่นว่าผู้ป่วยมีศักยภาพในการทำงานได้จริง
- การได้รับเสียงสะท้อนจากหน่วยฝึกที่รับผู้ป่วยเข้าทำงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา
- ลดการกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาล/ลดการส่งสถานสงเคราะห์

ปัจจัยความสำเร็จ

- ❁ การฟื้นฟูฯรายบุคคลแบบเข้มข้น ใช้สถานที่จริง
- ❁ การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง
- ❁ การทำงานเป็นทีมที่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ สร้างโอกาสให้ผู้ป่วยเกิดความรับผิดชอบ มีทักษะทางสังคม มีงานทำ
- ❁ การฟื้นฟูฯที่ตอบสนองความต้องการ พึ่งพาตนเอง ทำให้ผู้ป่วยดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี

กิจกรรมที่จะทำต่อไป

1. Roadshow การค้นหาสถานประกอบการและเครือข่ายในชุมชน และสร้างความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช เพื่อรองรับการทำงานของผู้ป่วยจิตเวชให้มากขึ้น ร่วมกับศูนย์บริการคนพิการจังหวัด
2. เพิ่มทักษะการฝึกทักษะทางสังคม และการทำงานอาชีพแก่กลุ่มเป้าหมายมากขึ้น
3. การถอดประสบการณ์การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมเพื่อการมีงานทำ ทั้งผู้ป่วยครอบครัว สถานประกอบการ และเครือข่ายในชุมชน
4. การทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยจิตเวชที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมสู่การมีงานทำและดำรงชีวิตอิสระ

“การสร้างอนาคต และโอกาส การจ้างงาน ผู้พิการทางจิต”

“ให้โอกาส ให้เกียรติ ให้กำลังใจ”
เปลี่ยนคนพิการ...จากภาระเป็นพลัง

